

Linköpings universitet
Rektor

Juridiska avdelningen
Anna Sandström
BESLUT

2006-06-15
Reg. nr 31- 4154-05

Anmälan mot Linköpings universitet angående studier på magisterprogrammet Teknik-Design-Kommunikation

Anmälan

N N har i anmälan anfört bl.a. följande. Han har nekats examen trots att han har fullföljt alla moment på magisterprogrammet Teknik-Design-Kommunikation, 40 poäng. Programmet var ett samarbete mellan Malmö högskola, Mälardalens högskola och Linköpings universitet. Han påbörjade programmet höstterminen 2001. Innan han gjorde sitt examensarbete läste han kursen Forskningsmetodik för Teknik-Design-Kommunikation, 5 poäng, där 4 poäng examinerades i samband med kursen och 1 poäng i samband med framläggandet av en uppsats. Han fick godkänt på de 4 poängen. Efter kursen slutfördes examensarbetet och hans och hans kamrats examensarbete blev godkänt. Under examensarbetet förändrades lärarnas anställning och engagemang i utbildningen, varför examensarbetet tog lång tid. Examensarbetet presenterades i augusti 2004 där även opposition på en annan students arbete genomfördes. Han begärde att få ut sin examen, men i stället fick han efter en lång tid en uppgift som slutfördes under våren 2005. Han fick underkänt på uppgiften och fick en ny uppgift. Han skulle läsa 200 sidor litteratur som inte var en del av den ursprungliga kurslitteraturen på kursen. Enligt kursplan examineras kursen Forskningsmetodik för Teknik-Design-Kommunikation, 5 poäng, genom aktivt deltagande i grupparbeten och skriftliga inlämningsuppgifter (4 poäng) samt aktivt deltagande i uppsattsseminarier som opponent och respondent (1 poäng). Han anser att han har fullgjort de krav som uppställs i kursplanen för att få en examen eftersom han har varit aktivt deltagande vid uppsattsseminarierna, såväl som opponent som respondent. Hans opponering har dokumenterats och lämnats in till examinator. Han kräver att få ett examensbevis och ekonomisk kompensation för den tid han har lagt ner för att få ut en examen.

Utredning

Linköpings universitets yttrande

Anmälan har remitterats till Linköpings universitet för yttrande. Linköpings universitet, genom planeringschefen X X, kansliet för filosofisk fakultet och utbildningsvetenskap, har i yttrande anfört i huvudsak följande. När magisterprogrammet Teknik-Design-Kommunikation, 40 poäng, startade 2001 fördelades ansvaret för delkurserna mellan Linköpings universitet, Malmö högskola och Mälardalens högskola. Delkurserna, omfattande 5 poäng vardera,

BESLUT

2006-06-15

Reg. nr 31- 4154-05

Sid 2

examinerades vid den högskola som var ansvarig för respektive delkurs. Studenterna antogs och registrerades vid den högskola de hade sökt till och följde sedan delkurserna enligt utbildningsplan. Magisteruppsatser/examensarbeten (10 poäng) har handletts och seminariebehandlats vid samtliga högskolor. Samordningen och examinationsrätten för magisterprogrammet lades vid Linköpings universitet. Samtliga studenter träffade således lärare från de tre lärosätena. Ansvar för kursen i forskningsmetodik, 5 poäng, och examinationen av den forskningsmässiga delen av utbildningen var förlagd till lärare vid Linköpings universitet. Under de första åren var det en lärare som bedrev undervisning och examinerade uppsatserna. Denna lärare slutade efter ett par år. Kort därefter avvecklades samarbetet mellan de tre lärosätena av ekonomiska skäl och Linköpings universitet tog från och med läsåret 2004/2005 över samtliga delkurser inom magisterprogrammet. I samband härmed skrevs en del av kursplanerna om för att bättre passa Linköpings universitets inriktning. Under en övergångsperiod får nu de studenter som är antagna enligt den gamla ordningen avsluta sina magisteruppsatser med sin ordinarie handledare och den seminarieverksamhet som har utvecklats vid respektive högskola (Mälardalens högskola och Malmö högskola antar dock inte några nya studenter till magisterprogrammet). Det rör sig dock om en distansutbildning och lärarna i Linköping har begränsade möjligheter till kontakt med de studenter som inte har antagits vid Linköpings universitet och som av någon anledning inte har följt den ordinarie tidsplanen i utbildningen. Den lärare som är kursansvarig för metodikkursen innevarande läsår och som examinerar den sista poängen på magisterutbildningen har inte haft möjlighet att läsa samtliga studenters tidigare uppsatsarbeten. Läraren har inte heller varit närvarande vid uppsattsseminarierna vid de andra högskolorna.

I praktiken löses därför examinationsfrågorna genom att lärare vid Linköpings universitet examinerar den sista poängen med ett skriftligt moment. Utan den här kontrollstationen har lärarna på magisterprogrammet ingen möjlighet att göra en sådan bedömning av de studenter som fortfarande läser enligt den gamla ordningen. Utbildningen leder fram till en magisterexamen, vilket kräver ett arbetssätt som garanterar att magisternivån och kvaliteten upprätthålls i utbildningen. Dessutom måste Linköpings universitet ha ett arbetssätt som möjliggör lärarbyten under en så pass lång period som det rör sig om. Under sådana omständigheter kan olika praktiska lösningar förekomma utan att de explicitjorts i en kursplan.

N N skulle, om en normal studietakt upprätthållits, varit klar med sin uppsats vårterminen 2003. Hans uppsats blev dock klar i mitten av 2004. Vid denna tidpunkt hade samarbetet mellan Mälardalens högskola och Linköpings universitet upphört. För att kunna examinera den sista poängen efter att samarbetet upphört fick studenterna en skriftlig uppgift att utföra.

N N, och de övriga studenterna som lagt fram sina uppsatser vid Mälardalens högskola, fick en uppgift där fyra frågeställningar skulle besvaras. N N lämnade in sin uppgift den 12 april 2005. Den dåvarande examinatorn godkände inte uppgiften

BESLUT

2006-06-15

Reg. nr 31- 4154-05

Sid 3

utan gav N N en ny uppgift. N N kunde inte acceptera detta och lämnade in en reservation som besvarades av examinator.

Så länge det finns studenter som läst enligt den ”gamla ordningen” garanterar Linköpings universitet att dessa bereds tillfälle att fullgöra sin utbildning och ta examen. Universitetet kan dock inte göra några avsteg från de sedvanliga kvalitets-kriterierna. N N har beretts (och bereds) tillfälle att göra om det moment som han har blivit underkänd på i kursen Forskningsmetodik för Teknik-Design-Kommunikation, 5 poäng, enligt den kursplan som var gällande när han läste kursen.

Anmälares kommentar till universitetets yttrande

N N har beretts tillfälle att yttrat sig över universitetets yttrande. Han har därvid anfört i huvudsak följande. Han undrar vad han har blivit underkänd på. Han ställer sig frågande till varför han inte har beretts möjlighet att komplettera eller utföra en ny uppgift på det som han tycks ha blivit underkänd på. Han är antagen vid Linköpings universitet och han utförde sitt examensarbete, som innehöll ett metodavsnitt, vid Mälardalens högskola. Han ifrågasätter att den som är kursansvarig i metodikkursen ska examinera hans kunskaper i metod från hans examensarbete. Om hans uppsats är godkänd borde det i sig garantera att hans arbete med vetenskaplig metod har utförts med tillräcklig kvalitet. Han undrar om Linköpings universitet är en högre form av utbildningsinstans än Mälardalens högskola när det gäller att examinera studenter i metodkunskap. Han ställer sig frågande till om detta förfarande är förenligt med gällande lagstiftning. Han anser att Linköpings universitet menar att en godkänd uppsats vid Mälardalens högskola inte lever upp till de krav som Linköpings universitet ställer, varför Linköpings universitet måste examinera studenterna i metodkunskap.

Linköpings universitets svar på ställda frågor från Högskoleverket

Med anledning av anmälan och Linköpings universitets yttrande ställde Högskoleverket ett antal frågor till Linköpings universitet. Linköpings universitet har härvid uppgett i huvudsak följande. De nya kursplanerna för magisterprogrammet vid Linköpings universitet antogs den 21 juni 2004. N N påbörjade kursen Forskningsmetodik för Teknik-Design-Kommunikation, 5 poäng, för en lärare och fick avsluta den sista poängen i denna kurs för en annan lärare eftersom han inte var klar i tid. De studenter som la fram sin uppsats vid Linköpings universitet har fått uppvisa sin vetenskapliga mognad genom aktivt deltagande vid ett flertal seminarietillfällen som kretsat runt forskningsmetodologiska frågor. Denna möjlighet till ”kontroll” har inte gått att få till stånd i N Ns fall eller för de andra studenterna från Eskilstuna och Malmö. I samband med revideringen av kursplanerna för magisterprogrammet diskuterades policy för hur de gamla studenterna skulle få möjlighet att fullgöra sin utbildning och kunna ta ut en magisterexamen vid Linköpings universitet. I praktiken innebar detta att

BESLUT

2006-06-15

Reg. nr 31- 4154-05

Sid 4

alla studenter som antogs vid Malmö respektive Eskilstuna tilldelades en uppgift som en lösning på problematiken. Någon publicerad skriftlig dokumentation föreligger inte. N N framlade sin uppsats under höstterminen 2004 och fick, i likhet med andra studenter, vid månadsskiftet november-december 2004 en uppgift att lösa avseende den sista poängen i kursen. Studenterna fick 4 veckor på sig att utföra denna uppgift. Den 12 april 2005 skickade N N in sin uppgift. N N fick den 13 juni 2005 besked om att han blivit underkänd och att han fick en ny restuppgift att utföra senast den 31 augusti 2005. I denna uppgift ingick det att läsa in metodlitteratur om cirka 200 sidor.

Övrig utredning

I kursplan för kursen Forskningsmetodik, 5 poäng, vid magisterprogrammet Teknik-Design-Kommunikation, 40 poäng, angavs bl.a. följande. Kursens innehåll relateras till aktuella frågeställningar och forskning inom området teknik, design och kommunikation. Kursen behandlar olika forskningsansatser, traditioner och metoder inom detta fält, olika datainsamlingsmetoders möjligheter och begränsningar samt olika sätt att sammanställa kvalitativa och kvantitativa data. Såväl forskningsmetodisk litteratur som vetenskapliga texter diskuteras i relation till studenternas tänkta magisteruppsatser. Undervisning består av föreläsningar och gruppdiskussioner vid heldagsmöten. Mellan dessa tillfällen sker undervisning genom internetkontakter, med arbetsuppgifter, handledning och redovisning. Kursen examineras genom aktivt deltagande i grupparbeten och skriftliga inlämningsuppgifter (4 poäng) samt aktivt deltagande i uppsatsseminarier, både som opponent och respondent (1 poäng). Studerande som inte blivit godkänd vid ordinarie examinationstillfälle erbjuds normalt ytterligare två extra tillfällen enligt denna kursplan, varav ett i nära anslutning till det första examinationstillfället.

I kursplan för kursen Forskningsmetodik, 5 poäng, vid magisterprogrammet Teknik-Design-Kommunikation, 40 poäng, anges bl.a. följande. Kursens innehåll relateras till aktuella frågeställningar och forskning inom området teknik, design och kommunikation. Kursen behandlar olika forskningsansatser, traditioner och metoder inom detta fält, olika datainsamlingsmetoders möjligheter och begränsningar samt olika sätt att sammanställa kvalitativa och kvantitativa data. Såväl forskningsmetodisk litteratur som vetenskapliga texter diskuteras i relation till studenternas tänkta magisteruppsatser. Undervisning består av föreläsningar och seminarier vid heldagsmöten. Mellan dessa tillfällen sker lärandet med arbetsuppgifter självständigt och i grupp på distans. Kursen examineras genom aktivt deltagande i seminarier och skriftliga inlämningsuppgifter. Studerande som inte har blivit godkänd vid ordinarie examinationstillfälle erbjuds normalt ytterligare två extra tillfällen enligt denna kursplan, varav ett i nära anslutning till det första examinationstillfället. Några övergångsbestämmelser finns inte i kursplanen.

BESLUT

2006-06-15

Reg. nr 31- 4154-05

Sid 5

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 6 kap. 7 § högskoleförordningen (1993:100) skall i kursplanen anges bl.a. den kurslitteratur som skall användas och formerna för att bedöma studenternas prestationer.

Enligt 6 kap. 10 § högskoleförordningen skall betyg sättas på en genomgången kurs och betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator). Av 12 kap. 4 § högskoleförordningen jämförd med 2 § samma kapitel framgår att ett beslut om betyg inte kan överklagas.

Enligt 6 kap. 15 § högskoleförordningen skall en student som uppfyller fordringarna för examen på begäran få examensbevis av högskolan. Av 12 kap. 2 § punkt 9 högskoleförordningen följer att en högskolas avslag på en students begäran att få examensbevis eller utbildningsbevis, överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Högskoleverkets bedömning

Inledningsvis måste noteras att ett beslut om betyg inte får överklagas (12 kap. 4 § jämförd med 12 kap. 2 § högskoleförordningen). Därmed får ingen myndighet, inte heller Högskoleverket, överpröva en bedömning av en utsedd examinator. Verket kan däremot ha synpunkter på den formella hanteringen av examination.

Vad gäller N Ns begäran om att erhålla ett examensbevis skall en sådan framställan göras till det lärosäte som han har studerat vid. Enligt 12 kap. 2 § punkt 9 högskoleförordningen kan ett beslut av en högskola att avslå en students begäran om att få examensbevis eller utbildningsbevis överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Högskoleverket har däremot inte befogenhet att ompröva ett beslut av ett lärosäte.

N N har anfört att han fullgjort alla de krav som uppställdes i den kursplan för kursen Forskningsmetodik för Teknik-Design-Kommunikation, 5 poäng, som var gällande när han höstterminen 2001 påbörjade magister-programmet Teknik-Design-Kommunikation, 40 poäng, dvs. han har varit aktivt deltagande i grupparbeten och skriftliga inlämningsuppgifter (4 poäng) samt aktivt deltagande i uppsattsseminarier som opponenter och respondenter (1 poäng). Han hävdar att han i strid mot kursplanen har blivit underkänd om det moment som avsåg 1 poäng. Linköpings universitet har anfört att N N har beretts (och bereds) tillfälle att göra om det moment som han har blivit underkänd på i kursen Forskningsmetodik för Teknik-Design-Kommunikation, 5 poäng, enligt den kursplan som var gällande när han läste kursen. Av Linköpings universitets yttranden framgår att N N, i likhet med andra studenter som lagt fram sina uppsatser under höstterminen 2004 vid Mälardalens

BESLUT

2006-06-15

Reg. nr 31- 4154-05

Sid 6

högskola, i början av december 2004 fått en skriftlig uppgift som skulle vara besvarad inom fyra veckor. N N fick den 13 juni 2005 underkänt på denna uppgift som han lämnade in den 12 april 2005. Han fick den 12 april 2005 en ny uppgift där det ingick att läsa 200 sidor kurslitteratur. Uppgiften skulle vara klar senast den 31 augusti 2005. N N lämnade in en reservation som besvarades av examinator. Av utredningen i ärendet framgår att kursplanen för kursen ändrats sedan N N påbörjat magister-programmet och att en ny kursplan trätt i kraft från och med den 21 juni 2004. Enligt denna kursplan examineras kursen genom aktivt deltagande i seminarier och skriftliga inlämningsuppgifter. Det görs inte, till skillnad mot den tidigare kursplanen, en uppdelning av poängen för kursen.

Det finns inte några övergångsbestämmelser till den nya kursplanen. Linköpings universitet har dock i sitt yttrande till Högskoleverket uttalat att de studenter som antagits enligt den gamla ordningen skall få examineras på den sista poängen, dvs. enligt den gamla kursplanen. Universitetet har emellertid anfört att examinationsfrågorna ”i praktiken” löses genom att den sista poängen examineras med ett skriftligt moment.

En kursplan innehåller regler (föreskrifter) som är bindande för såväl studenterna som för universitetet. När det som i detta fall finns två kursplaner och inga övergångsbestämmelser måste en bedömning göras av vilken kursplans regler som skall tillämpas. Något utrymme för ”praktiska lösningar” finns inte. Av Linköpings universitets ställningstagande i N Ns fall följer att det är den gamla kursplanens regler som skall tillämpas, vilket enligt Högskoleverkets mening är rimligt. Enligt dessa regler skulle dock den enda poäng som återstår för N N examineras genom aktivt deltagande i uppsattsseminarier. Det finns därmed inte någon möjlighet för Linköpings universitet att kräva att N N i stället skall examineras genom ett skriftligt moment. N N har i sin anmälan hävdad att han har fullgjort uppgiften att aktivt delta i uppsattsseminarier. Linköpings universitet har inte kommenterat detta påstående.

Linköpings universitet bör därför ta ställning till om N N redan har fullgjort uppgiften. Om universitetet kommer fram till att uppgiften inte har fullgjorts bör N N beredas tillfälle att examineras i enlighet med reglerna i den gamla kursplanen.

N N har även yrkat att få ersättning för den skada som han anser att han har lidit på grund av den tid som han har lagt ner på att försöka få ut en examen. Denna fråga skall prövas av Justitiekanslern, varför N N kan vända sig dit med sitt yrkande.

Med den kritik som ligger i det ovan anförda avslutas ärendet.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2006-06-15

Reg. nr 31- 4154-05

Sid 7

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Eva Westberg i närvaro av verksjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Anna Sandström.

Eva Westberg

Anna Sandström

Kopia till:
N N